

Delfoi-paneelin loppuraportti 11.6.2021

Otavan opisto / Tulevaisuuden tutkimus

Eliisa Lintukorpi – Wahren-opisto

”Kansalaisopistotoiminta vuonna 2040 Lounais-Hämeessä”

Forssan työväenopistona sata vuotta sitten aloittanut kansalaisopisto, aikuisopisto -nimien kautta Wahren-opistoksi nimetyn vapaan sivistystyön oppilaitoksen on aika katsoa eteenpäin. Opiston 100-vuotista historiaa kuvaava dokumentti nimettiin tarkoituksellisesti ”Ensimmäinen sata” ajatuksena jatkaa seuraava kohti. Dokumentti valmistui juuri ennen koronaa. Tarkoitukseni oli järjestää tulevaisuustyöpaja näyttelyn yhteyteen, mutta Korona hiljensi opiston. Lähdin mukaan Otavan opiston delfoi-tulevaisuudentutkimuksen koulutukseen, joka innosti ja antoi henkistä ja teknistä tukea tulevaisuusajattelun herättämiselle. Tämä paneeli syntyi ”harjoitustyönä” ja samalla toimi myös ajatusten puhdistajana opiston arjesta irtautumisessa.

Lounais-Hämeessä on nyt kaksi kansalaisopistoa: Wahren-opisto (Tammela ja Forssa) ja Jokiläänin opisto (Jokioinen, Humppila ja Ypäjä). Opistoilla on erillinen hallinto - yhteistä on joka kotiin jaettava kurssiesite ja myös tuntiopettajien lisäksi yhteisiä opiskelijoita; Jokiläänin opistossa opiskelee noin 300 Forssan alueelta ja suunnilleen saman verran jokilääniläisiä Wahren-opistossa.

Kutsuin paneeliin mukaan hallintoa ja tuntiopettajia ja opiston piireihin kuuluvia opiston uutiskirjeen kautta ja kutsumalla suoraan. Sain mukaan 20 asiantuntevaa panelistia, jotka antoivat hyvän kuvan siitä, miten opistotoiminta mielletään tällä hetkellä ja millaisia tulevaisuuksia opistolla voi olla. Paneeli oli auki 9.3.-15.5.2021.

Halusin haastaa panelistit keskustelemaan opiston merkityksestä ja toimintatavoista. Näkökulma jäi hieman enemmän hallinnon puolelle, mutta myös opiskelijan ääni on mukana.

Antamani aiheet vahvalla toiveella tuoda oma näkemys esiin:

1. Tulevaisuusoletus paneelissa on se, että seudulla on yksi ja yhteinen koulutusorganisaatio, joka kattaa toisen asteen koulutuksen maahanmuuttajineen ja harrastustoiminnan, musiikkiopiston ja kuvataidekoulun, teatteritaiteen perusopetuksen.
2. Ekososiaalinen sivistys opiston tehtävänä
3. Erilaisten ihmisten yhdessä oppiminen suuressa organisaatiossa
4. Opiskelun syyt 2040
5. Lähiopetus vai etäopetus vai molemmat
6. Opiskelijoiden määrän kehitys
7. Maksuperusteet
8. Laki vapaasta sivistystyöstä ja sen tulkinta

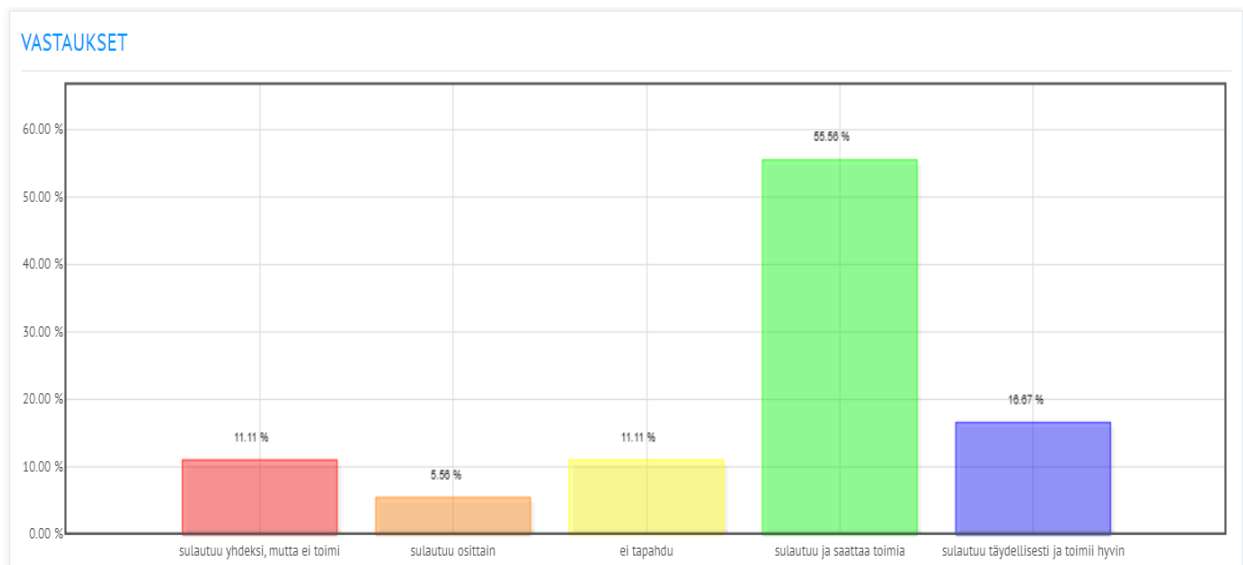
Keskustelu puhukoon puolestaan – editoin hieman vastauksia, mutta ne olivat niin ”valmiita”, että uskon lukijan löytävän kommentteista asian ytimen. Olen kuitenkin koonnut keskustelun ydinasiat ennen kommentteja.

1. Nykymuotoinen opisto on sulautunut yhteiseen koulutuskuntayhtymään vuonna 2040

Pidätkö ajatusta yhteisestä koulutusorganisaatiosta mahdollisena?

Tulevaisuusoletus on se, että kaikki koulutus (lukio, kuvataidekoulu ja musiikkiopisto ja muu taiteen perusopetus, kansalaisopistotoiminta) sulautuu nykyiseen Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymään, sillä seurauksella, että opistotoiminta on osa koulutuksen kokonaisuutta.

Jokainen oppija sommittelee omat opintonsa tarpeittensa ja kykyjensä mukaan. Nyt jo suurin osa opinnoista tallennetaan Koski-tietovarantoon, joka voi laajeta kattamaan myös harrastustoiminnan, niin kaikki arvioitu tekeminen taltioituu opintosuorituksiksi.

Kommenteissa korostui myötämielisyys ajatukselle, mutta myös se, että vapaan sivistystyön arvomaailma on eri ja ei toimi sen vuoksi. Myös paikallisesti meillä on hyvin suuri kuntaliitospelko, joka on näkynyt opistojen liittämispuheessa vuosikymmeniä. Jokiläänissä koetaan Forssan suunnasta tuleva hallintapyrkimys huonona asiana. Pelkona on myös se, että opiston identiteetti hukkuu isoon organisaatioon.

Hyvinä puolina nähdään se, että iso organisaatio mahdollistaa kehittämistyötä ja varsinkin teknologian kehittäminen yhdessä on mielekästä. Osaamisperusteisuus vähentää tutkintojen jäykkyyttä, joten myös kansalaisopiston kautta suoritetut osaamispisteet merkitsevät. Yhteinen hallinto koetaan säästönä ja mahdollisuutena, niin että opetukseen jää enemmän resursseja.

KRIITTISET KOMMENTIT:

Oppilaitoksilla ovat erilaiset aatteelliset taustat, eri ideologia. Kansalaisopistot sopivat yhteen avointen yliopistojen kanssa, koska opiskelu on omaehtoista ja vapaaehtoista. Ammattiopinnot suuntaavat tutkintoon ja opiskelu on sidottu siihen päämäärään. Toisen asteen opinnot poikkeavat siis ratkaisevasti vapaan sivistystyön ideologiasta.

Yhteinen koulutuskuntayhtymä saattaa toimia, mutta suurena vaarana on toimintojen pirstaloituminen ja siten opiskelijoiden opinnoissa eteneminen hukkuu sulaan mahdottomuuteen. Vaatii varsin toimivan järjestelmän taustalle

Valtionosuudet tulevat sanelemaan suurta osaa siinä, että tuleeko olemaan yksi, yhteinen yhtymä vai voiko eri koulutusalat toimia omina yksiköinä. Olen sitä mieltä, että yhteistyötä pitää olla, mutta se ei tarkoita sitä, että pitäisi olla yksi iso katto-organisaatio. Pieni on monesti kaunista ja tehokasta, myöskin ihmisläheistä. Kansalaisopistojen opetus on vapaata sivistystyötä, jota on kohdennettu lähinnä aikuisväestölle. Lain mukaan kansalaisopisto voi tarjota myös mm. ammatillista aikuiskoulutusta ja maksullista palvelutoimintaa. Olemassa on siis jo yhteistyömahdollisuudet ilman, että isossa yksikössä matalankynnyksen kansalaisopistojen alkuperäistä tehtävää "hukutettaisiin" muun koulutusmäärän alle.

KOMMENTIT PUOLESTA:

Mielestäni on aivan selvää, että vuoteen 2040 mennessä on yksi ja yhteinen koulutuskuntayhtymä, koska silloin ovat Lounais-Hämeen kunnatkin jo yhdistyneet yhdeksi "suur" kunnaksi. Se, mikä on kansalaisopistotoiminnan rooli tuossa kuntayhtymässä, on epäselvää. Mielestäni kansalaisopistotoiminnan olemassaolo itsenäisenä osana tuota kuntayhtymää riippuu täysin siitä, saadaanko enää siinä vaiheessa korvamerkittyä valtionosuutta vai ei.

Olisi hienoa, että 2040 olisi yhteinen kuntayhtymä. Yhteinen asioiden organisointi, johtaminen ja yhteistyö luovat uusia ennennäkemättömiä vaihtoehtoja ja näköaloja. Kaikilla koulutusaloilla olisi hyvä kuitenkin säilyttää omat erikoispiirteensä.

Olisihan se järkevää. Jäisi enemmän tunteja varsinaiseen opetukseen ja tunteihin kun byrokratia (toivottavasti) vähenisi.

Omnia on hyvä esimerkki siitä miten kaikki oppilaitos muodot itsessään kehittyvät ja kehittävät itseään mutta saa tukea toisista oppilaitosmuodoista ja tekee yhteistyötä. Toimivia esimerkkejä Vanajaveden opisto ja Espoon työväen opisto.

Kehitys menee siihen suuntaan, että kaikenlainen lokeroituminen vähenee ja suunta on kohti yhteisöllisyyttä ja isompia kokonaisuuksia. Tästä olisi selvää hyötyä nimenomaan opiskelijoiden näkökulmasta: tarjonnan iso kokonaisuus olisi nähtävillä ja valittavissa tarpeesta riippuen. Tutkintojen merkitys vähenee tutkimusten mukaan, jatkossa osaamisella on iso rooli ja sitä voi kerätä hyvin monella tavalla ja monesta lähteestä. Olisi erittäin hyvä, että koko osaamisen kehittämisen kokonaisuus olisi samassa paikassa, mikä tukisi resurssien järkevää käyttöä. Vähintäänkin hallintokuluissa olisi säästämismahdollisuus. Tärkeämpää ja itse asiassa olennaisinta on, että iso organisaatio pystyy kehittämään toimintaansa ihan eri tavalla, kuin pienet yksittäiset toimijat. Esim. teknologian kehitys tulee vaatimaan isot panostukset lähivuosina.

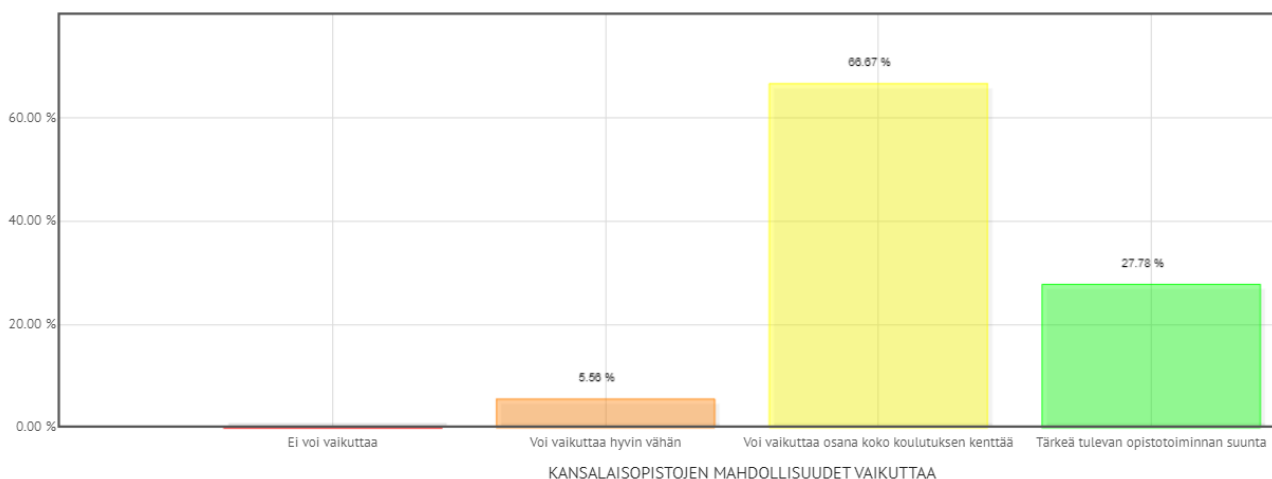
Yhteinen hallinto voisi tehostaa ja tuoda vapaan sivistystyön opetuskokonaisuuksia osittain jopa osaksi tutkintoon johtavaa koulutusta. Valinnanvapaus lisääntyy ja entistä moninaisemmat tutkintokokonaisuudet hyödyttävät yhteiskuntaa / työmarkkinoita.

2. Ekososiaalinen sivistys on kestävä tulevaisuuden perusta

Voiko ekososiaalista sivistystä luoda myös opistotoiminnan avulla?

Ekososiaalinen sivistys on inhimillisen kasvun kautta saavutettua ymmärrystä oikeuksista ja velvollisuuksista, jotka perustuvat ihmisen riippuvuuteen luonnosta ja toisista ihmisistä.

Kansalaisopistojen liitto nosti ekososiaalisen sivistyksen vahvasti esiin opistoliikkeen 120 vuotisjuhlavuonna 2019. Erkka Laininen tutkii ja Arto O.Salonen filosofoi: "Sivistys ilmenee ihmisen käyttäytymisessä avarakatseisuutena, vastuuna ja kykyinä muodostaa kokonaiskäsitteitä asioista. Inhimillisen kasvun näkökulmasta ekososiaalinen sivistys on kykyä ajatella kriittisesti, taitoa pohtia systemaattisesti koko maailmaan vaikuttavia kysymyksiä monipuolisen informaation perusteella, kykyä tarkastella todellisuutta yhteiskunnan marginaaleissa elävien ihmisten näkökulmista sekä oman ajattelun ja toiminnan jatkuva reflektointi niin, että täydentyvä tieto johtaa yhä uudelleen ajattelun ja käyttäytymisen tarkistamiseen."

KOMMENTIT:

Mielestäni kaikki ihmistä kehittävä toiminta on ekososiaalista sivistystä. Se, minkälaisen roolin kansalaisopistotoiminta saa tulevaisuudessa, ratkaisee myös sen ekososiaalisen sivistyksen laadun ja määrän. Mielestäni realistista on ajatella kansalaisopistotoiminnan vaikutusta osana koko koulutuksen kenttää kuin itsenäisenä toimijana.

Ekososiaalinen sivistys ja sen edistäminen koskee kaikkea ihmistä kehittävää toimintaa. Koulutusorganisaation tulee olla aivan etulinjassa ja sisäistää tämän merkitys.

Maailma muuttuu ja tavoitteet muuttuvat. Opistojen muutos heijastelee oppijoiden myötä yhteiskunnan keskeisiä kysymyksiä - pitäisi löytää vastaus myös globalisaation viheliäisimpiin ongelmiin. Vapaalla sivistystyöllä on tässä oma tonttinsa.

Opistotoiminta joustavuudellaan mahdollistaa ekososiaalisen sivistyksen.

Kansalaisopistojen ei-tutkintotavoitteinen sivistystyö antaa mahdollisuuden toimia ekososiaalisen sivistyksen eteen joustavalla tavalla. Kansalaisopistot voivat tarvittaessa muuttaa/lisätä opintotarjontaansa varsin nopeasti, joten kansalaisopistojen kautta on mahdollisuus päästä tukemaan kansalaisia muuttuvassa yhteiskunnassa - ekososiaalisen sivistyksen suuntaan.

3. Mahdollistuuko erilaisten opiskelijat huomioiva huomioiva yhdessä oppiminen yhteisen organisaation kautta?

Opistot ovat periaatteessa avoimia kaikille ja ne tunnustavat erilaisten oppijoiden rikastavan vaikutuksen. Erilaisten ihmisryhmien yhteensaattaminen on haaste - työttömille suunnattuja koulutukset, eläkeläisten ryhmät, maahanmuuttajaryhmät toimivat usein erikseen. Osallistujadiversitetiltään monimuotoinen ryhmä tuottaa erilaisia näkökulmia opeteltavaan asiaan muiden opiskelijoiden kautta.

KOMMENTIT:

Yhdessä oppiminen ei ole kuitenkaan itsestään selvää ilman, ettei siihen panosteta.

Kansalaisopistojen vahvuus on ollut leimaamattomuus - samalla oppitunnilla, samassa piirissä voi olla hyvin erilaisia ja erilaisista taustoista tulleita ihmisiä. Suuret organisaatiot ovat taipuvaisempia byrokratisoitumaan ja 'tekemällä oikein' voidaan unohtaa inhimillisuus.

Kaikki voi auttaa toisiaan. Opettaja oppilasta, oppilas opettajaa, oppilas oppilasta ja opettaja opettajaa.

Mahdollistuu, jos siihen panostetaan. Ihmismieli on sellainen, että vaistomaisesti hakeutuu samankaltaisten joukkoon. Ehkä se luo turvallisuutta, samoin kuin se että tutussakin opiskelupaikassa tuttujen ihmisten kanssa hakeudutaan aina samalle paikalle istumaan.

Yhdessä oppiminen on haastavaa - on organisaatio sitten minkä kokoinen tahansa. Ihmisillä on näkymättömiä raja-aitoja, mutta jos niiden yli pääsee niin tulokset on yleensä todella hyviä ja vaikutus yksilöön on iso. Esim maahanmuuttaja pääsee mukaan "kantasuomalaisten porukkaan". Itse koen että tällä alueella näitä raja-aitoja on aika paljonkin (hämäläinen mielenlaatu?) joten työtä saa tehdä.

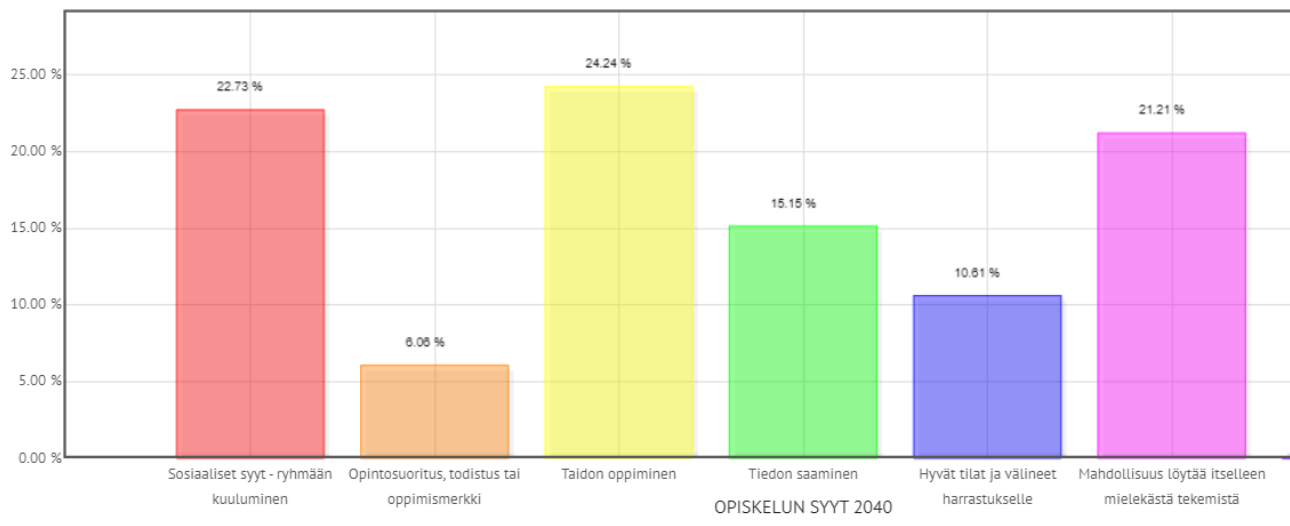
Tätä voisi paljon kehittää eteenpäin ja **isommassa yhteisössä voisi olla myös mahdollisuuksia enemmän**. Opettajajohtoisuus tulevaisuudessa koulutuksissa vähenee ja tulemme enemmän yhteisön oppimisen ja osaamisen äärelle. Toisilta voi oppia paljon, vaikka kyseessä ei olisi opettaja vaan toinen opiskelija. Tavoitteet voivat opiskelijoilla olla samanlaiset vaikka tausta on aivan eri - se yhdistää monesti.

Iso organisaatio ei mielestäni ole se asia, joka mahdollistaisi paremmin erilaisten opiskelijoiden huomioinnin. Kansalaisopistoissa opiskelevia erilaisia opiskelijoita yhdistää sama (lähinnä vapaaehtoinen) kiinnostuksen kohde, jolloin opiskelijat ovat motivoituneita opiskelemaan - ja sitä kautta erilaisten yksilöiden huomioiminen ryhmässä tulee luonnolliseksi osaksi toimintaa.

4. Opiskelun syyt 2040

Millaisin syin katsot ihmisten etsiytyvän vapaan sivistystyön periaatteella järjestettyihin opintoihin? Voit vastata useampaan vaihtoehtoon.

Oppimisen ja tekemisen vapaaehtoisuus on ollut tärkeä periaate. Omaehtoinen harrastustoiminta vahvistaa ihmisenä olemisen mielekkyyttä ja lisää osallisuuden kokemusta. Mutta myös opintosuoritukset ovat tulleet mukaan opistotoimintaan.

KOMMENTIT:

Kaikki em. syyt ovat tärkeitä ihmisen omaehtoiselle opiskelulle vapaan sivistystyön opinnoissa.

Sosiaaliset syyt ovat tärkeämpiä kuin ns. opinnolliset tavoitteet. Kansalaisopistoissa pitäisi painottaa opintopiirejä, jotka mahdollistavat kontaktien syntymistä. Yksinäisyyden torjumisella on suuri yhteiskunnallinen merkitys.

Kaikki vaihtoehdot toimivat eri tapauksissa. Tiedon jakaminen tulee siirtymään valtakunnallisiin verkkoluentoihin.

Näkisin, että yhdessä tekeminen ja oleminen ovat tärkeimpiä syitä, tietojen ja taitojen kartuttaminen tulee hyvänä kakkosena.

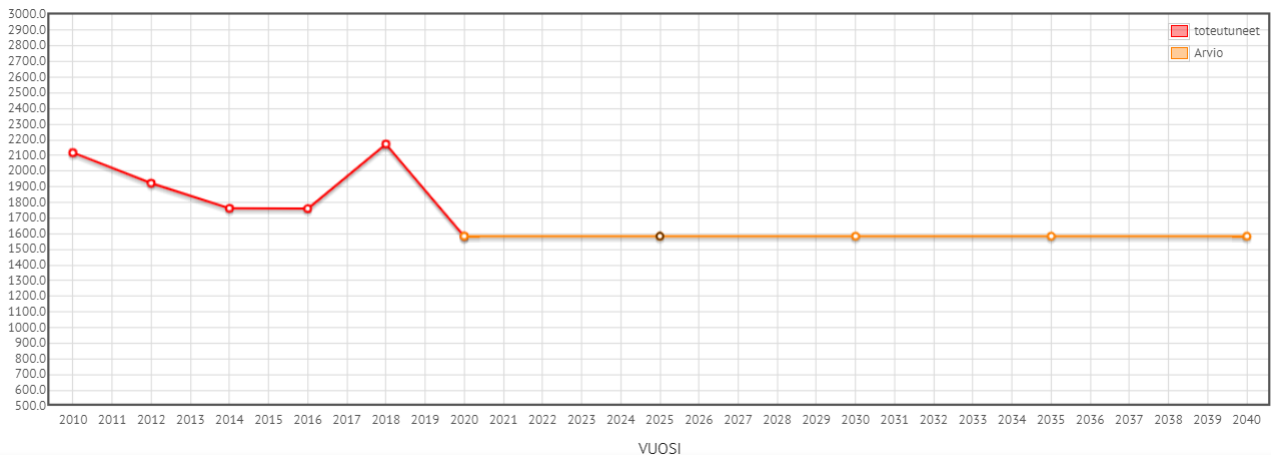
Kaikki syyt sopivat vapaan sivistystyön opintoihin. Erilaiset tarpeet eri ikäryhmillä ja eri koulutustaustan omaavilla jne.

Kaikki syyt on tärkeitä, elämäntilanteesta riippuen, joskus on tilanne kun hakee seuraa ja mielekkyyttä, toisella kertaa kokee että johonkin tiettyyn asiaan pitää saada lisäoppia ja haaste syntyykin siitä, että kurssi on täynnä ihmisiä jotka osallistuvat samalle kurssille kuka mistäkin syytä.

Näin korona-aikaan on vahvistunut käsitykseni siitä, että moni opiskelija kaipaava sosiaalista kanssakäymistä taitojen oppimisen rinnalle. Vaikka oppia on ollut etäyhteyksin tai yksilöopetuksena tarjolla, jää monen opiskelijan mielestä tärkeä osuus pois, kun ei voi kokoontua ryhmänä.

5. Opiskelijamäärän ennuste 2040

Opiskelijamäärät Wahren-opistossa ovat vaihdelleet vuositasolla 1800-2200 opiskelijan välillä, paitsi korona-vuosi laski määrän 1600. Kyse on yksilöistä ei kurssilaisista - aktiiviset opistolaiset voivat olla monilla kurseilla, joten kurssilaisten määrä on huomattavasti suurempi.

Runsas tarjonta on taannut osallistujia. Jossain vaiheessa on säästetty opetuksesta ja samalla valtionrahoitusosuus on pienentynyt puoleen. Kunnan päättäjät ovat avainasemassa opiston resurssoinnissa. Säästölinja näkyy tarjonnassa ja siten myös osallistujamäärässä. Lautakunnan ohjaus voisi olla aktiivisempaa myös sisältöjen osalta. Päätoiminen suunnittelija puuttuu.

KOMMENTIT:

Valitettavasti suunta on ensin laskeva, koska Forssan kaupunki ei panosta opistoon, vaan "säästää" sen toiminnasta ja henkilöstöstä vuosittain. 2030-luvun alussa suunta muuttuu ylöspäin, koska sekä kunnat että opistot Lounais-Hämeessä yhdistyvät. Kaikki riippuu tietysti täysin siitä, minkälaisen roolin kansalaisopistotoiminta saa koulutuskuntayhtymässä, johon se tulee kuulumaan joko itsenäisenä tai osana sitä.

Opiskelijamäärä riippuu lähinnä tarjonnasta - suurempi opintopiiritarjonta lisää opiskelijamäärää. Tämä taas riippuu poliittisista päätöksistä. Opistojen liikkumavara on hyvin pieni. Toinen pienempi vaikutus on muodissa olevien asioiden ottaminen valikoimaan. Kolmantena ovat vetovoimaiset opettajat. Opettajan on joka tunti ansaittava oppilaansa. **Aloittaisin opiston kehittämiset poliittisesta lautakunnasta, joka ohjaa opiston toimintaa.**

Opiston valtionosuustuntien määrä on alhainen ja laskee edelleen. Seurauksena kurssimäärän laskeminen tai hintojen nostaminen. Tosin on mahdollista saada osallistujamääriä nousemaan. Kaupungin tulisi satsata tarpeeksi omaa rahaa valtionosuuksien lisäksi, jotta toiminta säilyy ja lähtee nousuun.

Opiskelijamäärä riippuu ajanhermolla olevasta kurssitarjonnasta, kurssien ja opiston kunnollisesta markkinoinnista, hyvistä ja motivoituneista opettajista sekä avoimuudesta. Eipä olisi haitaksi esim. **esitellä lautakunnalle opiston toimintaa ja kursseja käytännössä.** Pienelläkin budjetilla pystyy saamaan hyvää aikaiseksi, kun kaikki tekevät oikeita asioita ja tietävät mitä tekevät. Uskon nousevaan käyrään.

Suunta vielä laskeva mutta sitten pientä- mutta tasaista nousua organisaatiouudistusten ja yleisen kansalaisopistojen tarjonnan ja imagon muuttumisen kautta. Kansalaisopisto toiminta tulee päivittää ja avata uudelleen uusille asiakkaille. Tällä hetkellä se ei monilla paikkakunnilla ole nuorten tai työssäkäyvien tietoisuudessa sellainen paikka jonka sisällön he mieltävät itselleen mahdolliseksi.

Nousu edellyttää tietenkin että opisto kehittyy ja kehittää toimintaansa. Kurssihinnat tulee nousemaan mutta se ei ole ratkaiseva asia selviämisessä; sisältö, opiston brändi ja imu ovat.

Opetusohjelmaan ja eri harrastusvaihtoehtoihin on panostettava.

Päätoiminen suunnittelija puuttuu ja lisäksi päätoimiset opettajat ovat lähes kaikki jo hävinneet. Vääjäämätöntä kehityskulkua on muutettava ja tehtävä opistosta ajankohtainen tapahtumien järjestäjä sen lisäksi, että erikseen suunniteltu ja laaja-alainen perusopetuskin hoituu ajallaan.

6. Lähiopetuksen suhde etäopetukseen nyt ja tulevaisuudessa

Minkä tyyppiset ryhmät tai opetusalueet toimivat mielestäsi parhaiten etänä ja mitkä lähiopetuksessa?

Korona on pakottanut myös opistotoiminnan sopeutumaan etäopetukseen ja joissakin tapauksissa se toimii. On Zoomia ja Teamsia ja Meetsiä. Osa ihmisistä on hyväksynyt tilanteen - osa jäänyt odottamaan lähiopetusta. Etäopetus on tullut jäädäkseen - niin on lähitapaamisetkin, mutta millaisessa suhteessa?

KOMMENTIT:

Etäopetus tulee teknisen kehityksen myötä lisääntymään huomattavasti, mutta läheskään kaikkiin aineisiin se ei sovi lainkaan. Sen oikeanlainen käyttö säästää luontoa ja ilmastoa kuin myös niukkoja taloudellisia resursseja. Etäopetuksen käyttö säästää myös ihmisten aikaa, kun ei tarvitse käyttää sitä edestakaiseen matkusteluun paikasta toiseen.

Miten 2040 teknologia on kehittynyt?. Onko virtuaalisia opettajia, jotka tulevat kotiin opettamaan vai pidetäänkö silloin inhimillistä kontaktia tärkeämpänä? Uskoisin, että sosiaalista kontaktia ei voi ohittaa. Tietoja voidaan kyllä jakaa teknisten laitteiden välityksellä.

Virtuaaliodellisuus muuttaa lähiopetuksen merkityksen ja luonteen jo ihan lähivuosina. Mutta kuinka pitkällä ollaan vuonna 2040?

Toki kaikkea voi siirtää osittain hybridiin, mutta ei siihen välttämättä ole erityisiä syitä lyhyellä aikavälillä. Etä- ja hybridiopetus todennäköisesti lisääntyy ja teknologia kehittyy. Lähiopetustakin tarvitaan. Opiskelijat mukaan päättämään!

Kädentaidot toimivat hankalasti hybridinä tai etänä, mutta on mahdollista. Vaatii hyvät välineet.

Melkein kaikki on mahdollista tehdä kaikin tavoin, pitää vaan tunnistaa tavat joilla pystyy tekemään hyvin. Jos kurssi on rakennettu ja vedetään "kahta kättä heilutellen" ei toteutus tapa sitä pelasta tai hukuta. Verkon kautta esim. teorian ja materiaalitiedon oppiminen kädentaitojen taiteen kurssilla tukee hyvin läsnäolo-opetusta. Samoin musiikissa sillä voi syventää oppimista. Jokaisen opiston pitää osata valita ne pelimerkit joilla lähtee rajoitetulla tuntimäärällään kurssseja tarjoamaan. Mikä on paras mahdollinen tapa

jotta osallistujia (maksavia asiakkaita) saavutetaan. Jos tietää, että kurssi täyttyy paikallisista asiakkaista, niin yhteinen lähikurssi on hyvä valinta. Verkkokurssi voi olla se, jolla saavuttaa asiakkaita laajasti.

Lähiopetus tulee säilymään vuosikymmenestä huolimatta. Kansalaisopistojen sosiaalinen merkitys edelleen tärkeää. Etäopetus toimii osassa kursseista ainoanakin vaihtoehtona, mutta pääosin etäopetus on lähiopetusta tukevaa toimintaa.

7. Maksuperusteet

Mille ryhmälle ja millaisille opinnoille kuuluu mielestäsi maksuttomuus, jos valtion ja kunnan rahoitus pysyy nykyisellään? Kenelle valtion ja kunnan tukema opetus? Ketkä saavat maksaa osittain omakustanteisesti ja ketkä saavat harrastaa/opiskella omilla varoillaan?

Valtio tukee kansalaisopistotoimintaa ja kunta maksaa osan kuluista. Keskimäärin osallistujalle jää itse maksettavaksi noin 1/4 osa kurssin koko kuluista. Opintotukerahoituksella on pystytty tarjoamaan edullisempia kursseja esim. työttömille. Jos resurssit pienenevät on yhä vaikeampi tarjota kaikille kaikkea kivaa. Ota kommenttina kantaa kenelle etusijassa valtion ja kunnan tukema harrastustoiminta on tarpeen. Ja ketkä tai millaiset harrastukset kuuluvat itse kustannettaviksi.

KOMMENTIT:

Sivistys kuuluu kaikille, ei vain harvoille, joten maksuttomuutta sekä valtion ja kuntien tukea tarvitaan, jotta kaikilla on mahdollisuus harrastaa ja kehittää itseään.

Maksujen perusteet on kansalaisopistossa määritelty taulukon ja tuntien perusteella. Menetelmä on kaikkea muuta kuin hyvä. Maksuperusteet pitäisi johtaa yhteiskunnallisista suhteista ja yksilöllisistä tarpeista.

Tämä oli vaikea kysymys. Asia ei ole yksiselitteinen. Minusta esim. eläkkeellä ole itsessään ei ole riittävä peruste alennuksille, kansaneläke on ehdoton edellytys mutta monet hyvätuloiset eläkeläiset ovat erityisen hyviä kysymään ensimmäisenä alennuksia. Myöskin työllisen harrastusten saman hintaisuus on eriarvoistavaa, kun palkoissa on erittäin paljon eroa. Opintotukerahoitusta voisi ohjata myös pienituloisille työssäkäyville?

Esim. työssäkäyviä ja eläkeläisiä on erilaisilla tulotaustoilla, joten asia ei ole ihan helppo käsitellä. Yhtenä tukea tarvitsevana ryhmänä näkisin esim. hoitovapaalla olevat vanhemmat, jotka eivät tällä hetkellä kuulu avustusten piiriin.

8. Vapaan sivistystyön laki

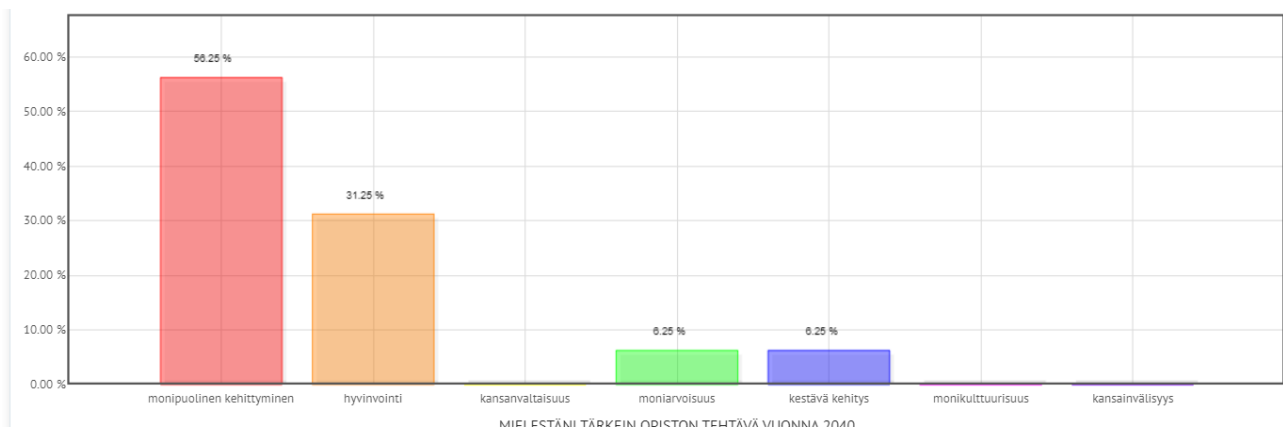
Mitkä nykyisen vapaan sivistystyön lain antamista suuntaviivoista on tärkein vielä 2040? Valitse yksi, jota pidät tärkeimpänä.

Tapa millä vapaata sivistystyössä korostuu **omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus**.

Vapaan sivistystyön tarkoitus on edistää yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia vapaan sivistystyön oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

Opiston tehtävä on edistää ihmisten **monipuolista kehittymistä, hyvinvointia, kansanvaltaisuutta, moniarvoisuutta, kestävä kehitystä, monikulttuurisuutta ja kansainvälisyyttä**.

KOMMENTTIT:

Luulen, että luonto- ja ilmastoarvot ovat keskeisimpiä vuonna 2040 koko maailmassa. Kestävä kehitys on se kokoava voima, joka ratkaisee, onko opisto- tai mitään muutakaan toimintaa vuonna 2040.

Hyvinvointi toimii pohjana monille muille hyvillä tavoitteilla. Hyvinvointia voidaan toteuttaa järjestämällä toimintaa joka vastaa oppijoiden tarpeisiin ja edistää sosiaalisten suhteiden muodostumista.

Jos ihminen ei voi hyvin hän ei jaksa eikä häntä kiinnosta mikään, eli hyvinvointi edellä mennään. Mutta heti seuraavana tulevat kestävä kehitys ja monipuolinen kehittyminen, joka sisältää mielestäni kaiken muunkin mainitun.

LOPUKSI KIITOS

Panelistien sanoin

Kiitos paneelin järjestämisestä. Se on tärkeä tulevaisuuden suunnittelun väline ja kysymykset olivat juuri niitä, joita pitääkin pohtia, kun tulevaa suunnittelee

Kansalaisopistolla on tulevaisuus, mutta se edellyttää viisasta päätöksentekoa. Opistojen merkitys koko yhteiskunnalle on merkittävä. Ollaan niistä ylpeitä ja hoidetaan niitä hyvin nyt ja tulevaisuudessa.

Paljon oli asiaa ja pohdittavaa. Aikaa kului, mutta ei varmastikaan hukkaan! Kansalaisopistoja tarvitaan tulevaisuudessakin, joten toivottavasti opistojen arvo on huomattu/huomataan ja taloudellinen tuki säilyy. Päätäjien on hyvä huomata, että kansalaisopiston kautta voidaan luoda kuntalaisille hyvinvointia edullisemmin kuin montaa muuta kautta.

KIITOS OSALLISTUNEILLE!

Paneeli tuotti avaavia ajatuksia ja näkökulmia – erilaisia. Isolla organisaatiolla on hyvät puolet, mutta myös huomioitavat haasteet. Muutokset ovat tarpeellisia, mutta vain jos ne palvelevat hyvää elämää. Saavutukset, oppisuoritukset ulkoisina näyttöinä ovat arvottomia, jos ne eivät tarkoita eettisesti ja ekologisesti kestävää toimintaa.

Vapaan sivistystyön arvo on ollut siinä, että oppija on tullut kehittämään itseään oman sisäisen motivaation voimin. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus on syntynyt sitä kautta, että ihminen toimii paremmin osana koko yhteiskuntaa, kun hän kokee osallisuutta. Kansalaisten osallistaminen opiston kautta ja yleensä opiston sosiaalinen merkitys oppimisen lisäksi.

Ryhmässä toimimisen on inhimillinen tarve ja opiston ryhmien terapeuttista vaikutusta ei voi väheksyä. Yksilön hyvinvointi muodostaa hyvää yhteiskuntaa. Erilaiset yhdistykset, vapaaehtoistyö tuottaa samaa yhdessä toimimisen mahdollisuutta ja siksi myös opiston pitäisi linjata tekemisiään herkällä silmällä ja korvalla koko yhteiskunnan hyvää ajatellen – olisiko opiston tuleva rooli yhdistysten ja järjestöjen koulutusten organisoijana?

Paneeli antoi hyviä eväitä jatko-osaan, lähinnä kaupungin tulevien luottamushenkilöiden kanssa, on hyvä avata opiston asiakkuutta. Kuka on asiakas, kun yhteiskunta maksaa suuren osan kuluista? Kenelle yhteiskunnan tukema osallisuus opiston kautta ensisijaisesti kuuluisi suunnata? Maksuperusteet herättivät hyvää pohdintaa.

Kysymys laissa mainittujen asioiden tärkeydestä oli hankala, koska piti valita yksi. Toisaalta se paljasti nykytilan. Opisto nähdään kuitenkin yksilön monipuolisen kehittymisen välineenä, josta syntyy sosiaalinen tila – ainakin oman opistoryhmän kesken. Miten opistot tuottavat kansanvaltaisuutta? Mitä ovat kansalaisvalmiudet? Kansainvälisyys ja monikulttuurisuus näkyvät kyllä, mutta miten ne toimivat. Olisiko aika päivittää lakia vai onko osa lain hengestä hukattu?

Lain laatimisen aikaan ei ollut vielä käytössä termiä ”osallisuus”, joka on avainsana yhtenäisen yhteiskunnan luomisessa. Toinen taikasana on ”dialogi”, joka tuottaa uutta ymmärrystä ja näkemystä luoden yhteistä elävää todellisuutta.

Laki on hyvä ja sen mukaan:

Opiston tehtävä on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia, kansanvaltaisuutta, moniarvoisuutta, kestäväää kehitystä, monikulttuurisuutta ja kansainvälisyyttä.

KIITOS - Opistot ovat yhä mahdollisuus yhteiseen hyvään!